

– наставник», по чергово змінюючи ролі, діти мають змогу виготовляти композиції з фетру у вигляді кетягу калини та відпрацьовувати навички конструктивної взаємодії у досягненні спільної мети.

Інтегрований урок «Весна усім красна» також організуємо з використанням інтерактивних прийомів. У блоці «Читання» діяльність учнів передбачає формування прислів'їв за допомогою «літерного калейдоскопу», озвучення візуальних образів з відеозавдання «Веснянка» виконується учнями у формі інтерактивної вправи «Акваріум», за якої команда учнів, які бачать відеозавдання коментують побачене відповідно до питань «рибок» поза акваріумом. Блок Технології та дизайн» з виготовлення первоцвітів передбачає роботу в групах по три учні, далі кожна команда презентує поради щодо збереження «свого» первоцвіту в живій природі.

Загалом під час офлайн спілкування в умовах змішаного навчання з молодшими школярами Нової української школи ми намагаємось реалізувати дидактичну мету інтерактивного навчання, а саме вектор не від засвоєння теорії до практики, а від формування нового досвіду до його теоретичного осмислення через застосування, що сприяє підвищенню пізнавального інтересу учнів та мотивації до навчання і покращенню показників засвоєння навчального матеріалу.

Список використаних джерел:

1. Комар О. А. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивної технології / Автореф. дис.: д. пед. наук: 13.00.04 / О. А. Комар. – Умань, 2011. – 46 с.
2. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібн. / [О. І. Пометун, Л. В. Пироженко та ін.]; за ред. О. І. Пометун. – К. : Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с. : іл.

СПІЛЬНИЙ ВЕКТОР ЕКОНОМІЧНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ШКІЛ

*Оберемко К. О.
Полтава, Україна*

Науковий керівник: *Юшкова Вікторія Віталіївна* – учитель математики
ліцею №33 Полтавської міської ради Полтавської області

У сучасних освітніх реаліях важливими стають напрямки патріотичного інтегрування абсолютно в усі дієві форми й методи впливу на сучасну молодь. У перспективі відбудови країни визначальним для учнів старших класів стає обґрунтований професійний вибір, якому повинні сприяти конгломератні відносини батьків-школи-ЗВО. На всіх цих рівнях ключовою задачею виступає формування компетентної особистості, яка вірить у майбутнє своєї країни, бачить себе у системі національного розвитку, є зрілим та прогресивним

економічним суб'єктом, який реалізовує свої здібності й навички в обраній діяльності. Тому концепція фінансової грамотності, поєднуючись з поняттям економічного патріотизму, стає більш значимою у форматі НУШ і в системі освітнього процесу майбутніх випускників. Вагому роль у цьому напрямі відіграють програми співпраці вищих навчальних закладів і шкіл, які дозволяють на вищому рівні мотивувати старшокласників обирати професії економічної галузі, бути відповідальними й обізнаними громадянами України, які бережуть та примножують ресурси Батьківщини.

У зв'язку з воєнними діями в Україні актуальною, як ніколи, стає фраза «Майбутнє твориться сьогодні». У сучасній молоді необхідно формувати економічно-раціональне мислення, яке згодом втілюватиметься у повоєнній відбудові нашої країни та в громадянській позиції розвитку національної економіки. Органічно такий вплив можна здійснювати лише в послідовній співпраці вищих навчальних закладів та закладів середньої освіти.

Такий виховний симбіоз допоможе новому поколінню гнучко реагувати на мінливості сьогодення з економічної точки зору, а також в цілому раціонально розпоряджатися своїми коштами на користь собі та державі, тим самим проявляючи економічний патріотизм.

Для учнів 9-их, 10-их та 11-их класів ліцею №33 Полтавської міської ради у рамках дослідження про взаємодію вищих освітніх закладів та шкіл у контексті формування економічних знань було проведено анкетування з метою виявити, як розуміють школярі поняття економічного патріотизму, чи мають вони хоча б початкові знання з фінансової грамотності, чи прагнуть їх розширювати, чи планують надалі проживати в Україні, вступати до державного ЗВО та допомагати наближати економічний розквіт країни. Проаналізуємо питання вхідного анкетування та відповіді на нього.

Після запитання про клас, у якому навчається респондент, з'ясували, чи вивчали предмет економічного спрямування у школі, позитивно відповіли 44% опитуваних.

24% учнів вважали, що вже набутих на цьому етапі економічних знань їм цілком достатньо, 38% хотіли б поглибити власні знання, 31% стверджують, що власних економічних знань їм не вистачає для орієнтуванні в сьогоденні, решта – що знань недостатньо, але вони цим не переймаються.

При цьому на питання про те, чи проводять заходи економічного спрямування в їхньому навчальному закладі, отримали такі відповіді: ні – 32%, так – 24%, хотілось би більше таких заходів – 44%. Це свідчить про те, що старшокласникам цікаві заходи зазначеної тематики і вони прагнуть підвищувати рівень своєї економічної обізнаності.

Вступати до ЗВО на економічну спеціальність планують 11%, а 47% ще не визначились з професійним вибором, а це є простором для правильно зорієнтованої профорієнтації. Відповідно до отриманих відповідей 48,5% респондентів бажали більше спілкуватися з викладачами вищих навчальних закладів з метою підвищення економічної компетентності та здійснення правильного вибору.

А з приводу форми сприймання нової інформації, то відповіді були розділені на три приблизно рівні групи – прочитати і самостійно виділити головне (для цієї групи найкращий варіант - буклети), аудіальний формат (лекції, рекламні ролики тощо), інтерактивні форми – ігри, тренінги, воркшопи, майстер-класи тощо. Отже, щоб досягти максимально ефективного впливу, треба комбінувати усі ці методи.

З приводу питання про складові економічного патріотизму (з можливістю обирати кілька відповідей) отримали такі результати: раціональне використання ресурсів держави – 80,3%, відкриття власного бізнесу у країні – 72,7%, сплата податків вчасно і в повному обсязі – 63,6%, праця у своїй країні – 59,1%, купівля вітчизняних товарів – 51,5%, купівля цінних паперів, емітентом яких є вітчизняний виробник – 33%, заощадження у національній валюті – 31,8%.

Останнє питання вхідної анкети сформульоване таким чином: «Чи плануєте Ви у майбутньому розвивати власну справу в Україні?» Відповіді розподілилися так: по 19,7% відповіді «ні, бо хочу виїхати закордон» та «ні, моя майбутня професія не пов'язана з підприємницькою діяльністю», 24% – «так, бо мрію саме про це», 36,4% – «так, бо це буде мій власний внесок в економічний розвиток моєї країни».

А отже, актуальною метою освітньої діяльності стає формування свідомих громадян України, які прагнуть реалізувати себе з професійної точки зору і при цьому підтримувати економіку держави, вірити в її прогресивне майбутнє.

Після проведення анкетування учні ліцею відвідали декілька заходів у полтавських вищих навчальних закладах, які мали на меті не тільки стандартну профорієнтаційну направленість, а й застосування інтерактивних методів навчання, спрямованих на підвищення компетентності учнів.

Таким чином, 27.10.2022 року для учнів 10-го класу Полтавський університет економіки і торгівлі організував благодійний ярмарок, участь в якому є проявом економічного патріотизму, адже виручені кошти пішли на потреби ЗСУ та провів економічну гру «Фінансовий батл», організовану кафедрою фінансів. Учасники події були об'єднані у три команди, кожна з яких мала придумати собі назву й девіз, а також вибрати капітана. Першим етапом батлу було проведення невеликого інтерактивного опитування, націленого на перевірку фінансових знань учнів, та розгадування кросворду. Кожна команда, впоравшись із завданнями, отримала певну кількість балів. Наступний конкурс полягав у тому, що капітани команд самостійно писали резюме на певну вакансію, яку кожному з них надали організатори. Це були посади директорів міжнародної корпорації, страхової компанії та банку. Після завершення роботи вони по черзі виступили перед аудиторією, представивши свою роботу. В цей час іншим учасникам команд запропонували створити проект для благоустрою міста «Щаслива громада» та презентувати його, акцентуючи увагу на заходах поліпшення фінансового й соціального благополуччя його жителів, а також розробити бізнес план такого проекту на кошти з міського бюджету. По завершенню виконання школярі презентували свої розробки-плакати й

обґрунтували, чому обрали саме ці програми та яку користь вони принесуть місту. Після підбиття підсумків переможці отримали призи з логотипами університету.

15.11.2022 року Полтавський університет економіки і торгівлі традиційно запрошував учнів старших класів, студентів університетів, коледжів та інших бажаючих на «Ніч науки». Цей захід відвідали й учні 10-11 класів нашого ліцею. Захід мав декілька локацій різноманітного спрямування: робототехніка, харчові технології, комп'ютерні ігри тощо, а з економічно-спрямованих було запропоновано «Навчаємось підприємництву граючись» та «Інформаційні війни брендів». Старшокласники обрали для себе локації «6 магічних капелюшків» (розробки ефективних стратегій менеджменту та маркетингу – тренінг створення рекламних оголошень на основі шести позицій і ролей та створення єдиного спільно прийнятного варіанту) і «Мій лідерський потенціал» (компетентності керівника та організація корпоративної роботи – командні завдання, мета яких полягає в організації активної діяльності груп через вплив на лідера). Атмосфера була сприятливою для креативу, відкритого діалогу та отримання нових знань. По завершенню заходу усім учасникам вручили іменні сертифікати.

16.11.2022 року учнів 11 класу ліцею зустрічали у Полтавській національній політехніці імені Юрія Кондратюка, присвятивши близько 4 годин спілкуванню та екскурсіям, а також показали лабораторію маркетингу, в якій створюються логотипи для нанесення на різноманітну рекламну продукцію, запропонували учням зробити ескіз для продукції патріотичного характеру, запросили до нафтогазової та технічних лабораторій, запропонували пограти в економічний квест. Все відбувалося чітко, сплановано та цікаво.

Такі різнопланові заходи сприяли підвищенню мотивації вивчати економічну науку, вмінню працювати у команді, адекватно оцінювати свої можливості та підприємницькі здібності.

Одразу після відвідування усіх запланованих заходів для їхнім учасникам видали бланки з опитуванням, з метою з'ясувати, чи змінилася думка респондентів щодо питань, порівняно з першим анкетування.

В результаті, на питання про достатність економічних знань 52% (замість 38%) респондентів відповіли, що хотіли б поглибити свої знання з економіки, що свідчить про відчуття у дітей недостатньої компетентності під час заходів. А тому вивчати курс фінансовою грамотності бажали б 63% опитаних.

Збільшилась і частина тих осіб, які хотіли б вступати у ЗВО на економічну спеціальність (з 11% до 20%); якості освіти в українських університетів довіряють 74% респондентів.

На питання з приводу підприємницької діяльності на теренах України розподіл відповідей суттєво не змінився, а стосовно складових економічного патріотизму збільшилась кількість відсотків практично з кожного питання за рахунок обрання учнями більшої кількості відповідей одночасно, тобто це свідчить про розширення розуміння сутності поняття.

Значна частина старшокласників (82%) вбачають доцільність пропагування ідеї економічного патріотизму серед молоді та навіть вважають себе представниками цього напрямку (78%).

Таким чином, спостерігаємо позитивну тенденцію відповідей та зміну ставлення до важливості економічних знань, їх пріоритет та цінність у перспективі відбудови країни і власного добробуту.

Складні умови, у яких опинилася наша держава внаслідок військової агресії РФ, диктують нові реалії, у тому числі і в освітньому контексті. Значущим стає поняття економічного патріотизму та механізми його формування у сучасної молоді.

На сьогодні існує певний перелік розроблених та затверджених МОН України програм спецкурсів, факультативів, дисциплін варіативної складової, метою яких є підвищення економічної компетентності учнів шкіл ЗЗСО, але слід зазначити, що реалізація їх на практиці залишається незначною, а економічна профілізація не користується популярністю. Однією з причин зазначеної ситуації є недостатня професійна підготовка вчителів, недостатня готовність суспільства до сприйняття економічних знань як обов'язкових. Хоча досвід прогресивних країн свідчить про доцільність та ефективність забезпечення планомірної економічної освіти протягом життя.

У цій ситуації раціональним рішенням виступає співпраця закладів вищої освіти та закладів загальної середньої освіти у зазначеному напрямі. Українські виші реалізують різноманітні програми, проводять заходи, організовують спеціальні школи з метою розвитку економічного мислення здобувачів освіти, яке поєднує фундаментальні теоретичні засади та вміння практичного їх застосовувати. Полтавські заклади вищої освіти стали справжніми хабами для реалізації зазначених цілей, систематично працюють та оновлюють змістові лінії, спираючись на ситуацію в державі та тенденції зарубіжного наукового світу. Це підтверджують результати дослідження сприйняття та впливу на професійне орієнтування, компетентнісну складову учнів 10 класу ліцею №33 Полтавської міської ради, які відвідали низку заходів економічного спрямування та пройшли відповідне анкетування.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

*Остапенко-Кравчук А. В.
Полтава, Україна*

На сучасному етапі розвитку українського суспільства значно зростають вимоги до особистості педагога, що пов'язано з глобальними соціальними, економічними, соціокультурними змінами, що відбуваються в нашій країні та світі, а також інтеграцією України в європейський соціокультурний простір.

Основні вимоги до рівня підготовки педагогічних кадрів містяться в таких державних документах, як Закон України «Про освіту», Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), Державний стандарт